

Kulturdepartementet, 103 33 Stockholm

Utkast till lagrådsremiss En konsultationsordning i frågor som rör det samiska folket (Ku2019/01308/RS)

Svenska kyrkan har granskat rapporten utifrån sin grundläggande människosyn, ett barnrättsperspektiv och Sveriges internationella åtaganden att respektera, skydda och tillgodose mänskliga rättigheter

SVENSKA KYRKANS YTTRANDE

Svenska kyrkan välkomnar insatser för att stärka samernas självbestämmande och inflytande i frågor som berör samerna, men avstyrker förslaget. Detta mot bakgrund av att det fortfarande finns för många otydligheter i förslaget och det är till vissa delar inte så långtgående som Svenska kyrkan önskar.

BEDÖMNING

Svenska kyrkan anser att regeringen behöver vidta aktiva åtgärder för att säkerställa samernas rätt till självbestämmande. En ordning för konsultationer är en sådan åtgärd. Svenska kyrkan anser att många frågor behöver bearbetas ytterligare i det nu föreliggande förslaget:

1. Skillnaden mellan samråd och konsultation, 1 §

Det går inte att fullt ut utläsa vad skillnaden mellan samråd enligt lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk och konsultation i föreliggande förslag faktiskt skulle bli. Det finns en stor risk för att tillämpningen av två parallella system på lokal nivå blir komplex och svår att genomföra. Det är t.ex. oklart vad som händer när konsultation påkallas i en fråga som också är uppe för samråd som omfattar både samer och andra nationella minoriteter. Det finns en risk att gemensamma samråd där flera nationella minoriteter deltar uteblir.

2. Undantag från konsultationsskyldighet, 4 §

Begränsningarna som ställs upp i 4 § första punkten omfattar sådant som redan idag är problematiskt för samerna, exempelvis militärövningar på renbetesmark. Svenska kyrkan anser att dessa ärendetyper bör omfattas av den föreslagna lagen om konsultation, i de fall de inte rör rikets omedelbara säkerhet.

3. Sametingets rätt att påkalla konsultation, 6 §

En viktig anmärkning från bl.a. Sametinget i förra förslaget till konsultationsordning var att Sametinget inte skulle kunna påkalla konsultation. Nu verkar det som att detta är inskrivet i 6 § men paragrafen är otydlig i det avseendet och behöver förtydligas så att det i klartext står att Sametinget och samiska företrädare kan påkalla konsultation i frågor som kan få särskild betydelse för samerna.

Dessutom bör den konsultationsskyldige i dessa situationer inte undantas från informationsskyldighet. Även om samiska företrädare känner till frågan innebär det inte att de har all den information som den konsultationsskyldige har. Informationen bör också här komma i god tid innan beslut ska tas.

4. Barnperspektiv i konsultationer, 7 §

Svenska kyrkan anser att barns rätt till inflytande behöver tydliggöras ytterligare i förslaget. I 5 a § lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk har ett tillägg nyligen föreslagits – att förvaltningsmyndigheter vid samråd särskilt ska beakta förutsättningarna för barn och unga som tillhör de nationella minoriteterna (se SOU 2017:60). Om regeringen går vidare med en konsultationsordning för samerna, bör en liknande skrivning läggas till i 7 § lagen om konsultation. I förslaget anförs att samers ungdomsorganisationer deltar i konsultationer om ärendet berör barn eller unga och det är bra men ändå en mindre grad av hänsynstagande än i förslaget i SOU 2017:60.

5. Fritt och informerad förhandsmedgivande, 8 §

Skrivningarna i FN:s deklaration om urfolks rättigheter (urfolksdeklarationen) är mer långtgående än det som nu föreslås. Enligt artikel 19 ska samråd ske med urfolk ”för att få deras fria och informerade förhandsmedgivande” innan antagande och verkställande av lagstiftningsåtgärder och administrativa åtgärder. Den skrivning som finns i 8 § når inte upp till urfolksdeklarationens nivå av rättighet. Förslaget innebär således en urvattning av urfolksdeklarationens krav på medgivande.

6. Finansiering och statsbidrag, avsnitt 9.4

Svenska kyrkan anser att kostnaderna för kommuner och landsting inte blir obetydliga och att den kommunala finansieringsprincipen behöver tillämpas. I lagförslagets 1 § står att samrådsförfarande och konsultationer ska samordnas där det är möjligt. I konsekvensanalysen hänvisas också till samrådsförfarandet samtidigt som det sägs att nya medel inte ska tillföras. Tillsammans utgör detta en stor risk för att de kommuner och landsting som är förvaltningsområden för finska, meänkieli och samiska tolkar lagen så att det blir tillåtet att använda statsbidrag för att finansiera konsultationer med samerna, vilket strider mot 8 § förordning (2009:1299) om nationella minoriteter och minoritetsspråk.

Om regeringen avser att på allvar stärka urfolksrätten och samers självbestämmande, finns det inga genvägar att gå. Svenska kyrkan uppmanar på nytt regeringen att vidta åtgärder för att få till stånd en ratificering av ILO-konvention nr 169 så att det folkrättsliga urfolksskyddet faktiskt stärks.

Uppsala den

På kyrkostyrelsens vägnar

Antje Jackelén
Ärkebiskop, ordförande

Gunilla Hallonsten
Avdelningschef